

תוכן עניינים

3.....	מבוא	
4.....	1. סקירה ספרותית	
4.....	1.1 ספורט וספורט ממוגדר	
5.....	1.1.1 ההיסטוריה של הספורט	
6.....	1.1.2 מגדר וספורט	
7.....	1.2 הרעיון מאחורי ליגות למקומות עבודה	
8.....	1.2.1 העובד והפעילות הספורטיבית	
9.....	1.2.2 תרבות ארגונית וספורט	
11.....	1.3 ליגות למקומות עבודה בישראל	
11.....	1.3.1 עמותות הספורט כמארגנים ראשיים	
13.....	1.3.2 משחק הבאולינג במסגרת הליגות למקומות עבודה	
13.....	1.4 סיכום	
15.....	2. שיטות מחקר	
15.....	2.1 משתתפים	
15.....	2.2 כלים	
16.....	2.3 ניתוח הממצאים	
16.....	2.4 סוגיות אתיות	
17.....	3. ממצאים	
17.....	3.1 תדירות פעילות וגורמים להשתתפות	
18.....	3.2 חברים בפעילות הספורטיבית	
19.....	3.3 המשפחה והפעילות הספורטיבית	
19.....	3.4 פעילות ספורטיבית ומקום העבודה	
20.....	3.5 פעילות ספורטיבית כפעילות מהנה	
21.....	4. דיון ומסקנות	
22.....	4.1 תדירות, השתתפות, והמרקם החברתי-משפחתי	
23.....	4.2 פעילות ספורטיבית מול פעילות במסגרת העבודה	
24.....	4.3 סיכום, מגבלות והמלצות למחקרי המשך	
26.....	5. מקורות	
29.....	נספחים	
29.....	נספח א': שאלון כמותי	

מבוא

בעידן הפוסט מודרני, הספורט נחשב לפעילות מבדרת מצד אחד, אך גם תעשייה משגשגת אשר מגלגלת מיליארדי דולרים מדי שנה. ברחבי העולם, מיליונים רבים יושבים ורואים ענפים רבים מספור דרך צג הטלוויזיה בעוד אחרים ממלאים אצטדיונים רחבי היקף ורואים כוכבי על המרוויחים סכומי ענק על כשרונם לשחק בענף כזה או אחר (Moran, 2016). עם זאת, הספורט לא תמיד מילא מטרה זו והתקיים בצורה שכזו. משחר ההיסטוריה, הספורט היווה כרקע וסמל להבדלים מגדריים אשר רק התחדדו והתקבעו עם השנים, עד אשר ידעו לבטא הבדלים אלו בצורה מיטבית בתעסוקה בתחומי העבודה (Morris, 1981).

כיום, ובתור תופעה אשר בעשורים האחרונים קיבלה ממדים מרשימים למדי, במיוחד בישראל, פועלים ארגונים אשר מספקים את היכולת של עובדים אשר אינם כישורניים דיים כדי לשחק בליגות המקצועניות את האפשרות לשחק בליגה מסודרת, חוקית ומאורגנת, תוך שהם מייצגים את מקום עבודתם. הליגות למקומות עבודה בישראל תפסו תאוצה ומספרים לא רשמיים מדברים על יותר מעשרת אלפים עובדים ספורטאים אשר משחקים בענפים רבים, רבים מהם נשים, אשר ממשיכות להיאבק על מקומם בארגון (ויכסלפיש, 2016).

הליגות למקומות עבודה מאפשרות לעובדים לצאת מתוך המשרד, מיקום הפעילות המרכזי העידן הפוסט מודרני למרביתם של העובדים בעולם המערבי, וכך לשפר את בריאותם, תוך שהם מייצרים דינמיקה ותרבות ארגונית בריאה יותר יחד עם עובדים אחרים (Biernat et al., 2010).

במסגרת עבודה זו, אבקש להציג את המציאות המגדרית בתוך הזווית של הליגות למקומות עבודה, כאשר אתמקד במציאות הייחודית של ענף הבאולינג. ענף זה, בניגוד למרבית הענפים, מאפשר את הפעילות הספורטיבית של נשים וגברים יחד, וכך מייצר אפשרות לשילוב וגיבוש ספורטיבי בין עובדים כפי שענפים אחרים מתקשה לספק. בתוך רקע זה, אבקש להבין מהם המניעים והסיפוקים של העובדים מחד והארגונים המעודדים פעילות זו בשעות הפנאי, ובאיזו מידה המציאות המגדרית מיוצגת בתוך משחק הבאולינג? (קרי, שאלת ושאלות המחקר).

זאת אעשה במסגרת של מחקר כמותי אשר יבחן את תשובותיהם של עובדים שחקני באולינג בשתי קבוצות מחקר, זו של נשים וזו של גברים. באמצעות חקירה כמותית שכזו, אוכל להציג את הדרך שבה תופסים העובדים את הפעילות הספורטיבית כפעילות שתורמת בצורה משמעותית למקום העבודה, תוך שהם תופסים בהתאמה גם את הקונפליקט של בית וקריירה, במיוחד כאשר מתייחסים למציאות המגדרית.

עבודה זו תחולק למספר פרקים. בפרק הראשון, תוצג סקירה ספרותית רחבה אשר תציג רקע לפעילות ספורטיבית ופעילות ספורטיבית מגדרית ובין עובדים. כמו גם את המעט הידוע על הליגות למקומות עבודה. בפרק השני, תוצג בהרחבה שיטת המחקר הכמותית שנבחרה לטובת עבודה זו, כאשר בפרק השלישי יוצגו הממצאים כפי שנאספו בקרב 31 שחקני באולינג בליגה למקומות עבודה. בפרק הרביעי, יוצג דיון לאותם ממצאים, אשר יבטא עימות בין הסקירה הספרותית לממצאים.

נוכח החוסר הנמצא בנוגע לתרומה של אותם ליגות למקומות עבודה, הן באקדמיה הישראלית והן בזו העולמית, עבודה זו בהחלט יכולה להוות מחקר בסיס אשר קורא ליצירת מחקרים עמוקים ונרחבים יותר בנושא, תוך עיסוק בסוגיות מגדריות, ספורטיביות, וסוגיות מעולם העבודה.

1. סקירה ספרותית

במסגרת עבודה זו, הסקירה הספרותית תבקש לגעת במניעים, בסיפוקים, ובסופו של דבר בגורמים שמביאים עובדים להשתתף בליגות למקומות עבודה, כאשר העבודה אף תיגע בהיבטים המגדריים של ליגות אלו, בעיקר בליגה כמו ליגת הבאולינג, אשר מאפשרת משחק משותף של נשים וגברים (במרבית הליגות למקומות עבודה, כמו כדורגל או כדורסל, אין המצב דומה, ולכן אינו מעלה שאלות דומות). לכן, הסקירה הספרותית תתחלק לשלושה חלקים, מתוך המטרה לספק רקע נרחב בנושא ולסייע לייצר מחקר איכותני אשר יענה על שאלת המחקר. נוכח אלו, החלק הראשון של סקירת הספרות יעסוק ברקע לספורט בכלל וספורט ומגדר בפרט. הפרק יציג את הדרך שבה ספורט הינו מרכיב משמעותי ובעל חשיבות רבה בכל חברה מודרנית בימינו מצד, ואת הדרך שבה מגדר הינה סוגיה מורכבת אך גם סמלית ביותר בהתייחס לסוגיות מגדריות.

בחלק השני של סקירת הספרות, אצור קשר בין הליגה למקומות עבודה והחיבור שלה לספורט, והמשמעות התיאורטית של ליגות למקומות עבודה עבור עובדים, מקומות עבודה, גיבוש, מנהיגות, ותרבות ארגונית. הידע הקיים בנושא ליגות שכאלו הינו מצומצם למדי, וחלק זה של סקירת הספרות יציג את מה שבכל זאת קיים. בחלק האחרון של סקירת הספרות, יוצג המצב הקיים במדינת ישראל והפיתוח בארץ של ליגות מקומות עבודה של ענפי ספורט רבים, ובהם גם של ענף הבאולינג. החלק האחרון של הסקירה הספרותית יציג את תמונת המצב תוך שימוש בכלים שונים שנלקחו מהאינטרנט, נוכח העובדה כי נדמה כי אין למעשה מקורות אקדמאיים בעברית הנוגעים לנושא זה בכלל, וכך יהווה מחקר זה חידוש ואף מחקר בסיס ראשוני מסוגו.

1.1 ספורט וספורט ממוגדר

ספורט הינו נחשב למושג שנועד לסמל את מכלול הפעילויות הגופניות אשר מתבצעות, לעיתים לטובת תחרות בין אנשים או קבוצות (כמו משחקי הכדור למיניהן) ולעיתים כפעילויות ספורט (אשר יש המעט מהן) אשר אינן כוללות תחרות שבה יש מנצחים ומפסידים (מרתוני ריצה, או סקי למשל) (Tomlinson & Young, 2011). בעולם הספורט קיימים מחלוקות רבות הנוגעות לענפים השונים, כאשר יש המכלילים ענפים מסוימים ויש שאינם רואים בהם ספורט. כך למשל, קיים דיון בימים אלו העוסק בהכללה של משחקי מחשב באולימפיאדה הקרובה (Hutchins & Mikosza, 2010). כלומר, לספורט יש מוטיבים חברתיים המשתנים עם התקופה ועם המגמה, ומה שבעבר לא נחשב כספורט (למשל, משחק השחמט), כיום יכול לקבל צורת מבט שונה. הסיבה העיקרית לכך, כנראה, היא שנהוג להחשיב ענפי ספורט בכך שהם דורשים שימוש ביכולות גופניות ואף אתלטיות במידה רבה, דבר שקשה לומר עליו בנוגע למשחקי המחשב ואף השחמט. עם זאת, רבים טוענים כי אותם יכולות גופניות ואתלטיות בענפים רבים, אף באלו של משחקי הכדור הם יחסית משניות, לעומת הצורך להבין את המשחק ולפעול תוך ניצול מלא של החוקים (Jonasson & Thiborg, 2010).

למעשה, אחד מהמוטיבים העיקריים של כל משחקי הספורט הוא 'הרוח הספורטיבית'. חשוב להבחין כי מוטיב זה עבר שינויים רבים מן העבר, כאשר בימים עברו, המשחק ההוגן עמד במוקד המשחק הספורטיבי, מתוך הכוונה כי אף במקרים שבהם לקבוצה או יחיד יש את ההזדמנות לנצל את החוקים הקיימים כדי להביא ליתרון תחרותי, המשחק היה לרוב הוגן (דוגמא נפוצה היא למשל, שחקן הגולף אשר נוגע במקרה בכדור כאשר אין רואים אותו, היה מדווח על כך שנגע בכדור, למרות